

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru străinătate 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

In faţa congresului

A doua zi după „măcare” fuziunii, pe care cele două mari partide democratice, cel naţional şi cel ţărănesc fuseseră convocate în anul 1924 ca s'o proclame, scriam în revista *Sămăntorul*:

... „După denunţarea întâmplată va mai fi oare posibilă fuziunea celor două partide?
Judecând după micimea sufletului omenesc, ar fi să nu mai credem în posibilitatea ei.

Dar cum nu totdeauna decid conducătorii vremelnici şi cum înţelegerea, unirea sufletăscă a fost deja făcută şi cum la baza acesteia s'a aşezat şi un program, noi continuăm să credem în puterea voinţei populare. Masele ţărăneşti din Vechiul Regat cer şi vor unirea cu Ardelenii. Basarabienii nu pot uita pe fraţii Ardeleni, cari li-au cucerit inimile în 1918. Ţărenii Ardealului şi conducătorii lor au o prea puternică conştiinţă de valoarea fuziunii, decât ca să n'o dorească şi să n'o ceară cu toţii.

Această dragoste frăţească şi această unanimă înţelegere a importanţei fuziunii am convingerea că v'a desăvârşi mai curând sau mai târziu şi în fapt marele act al contopirii celor două partide.

De atunci au trecut abia doi ani şi iată că cele două mari partide populare s'au apropiat din nou, deastădată hotărâte de a-şi strânge mâna pentru totdeauna şi de a se contopi într'o singură şi hotărâtoare forţă politică.

Voinţa populară a triumfat peste toate ezităriile şi a înfrânt toate intrigile şi toate obstacolele.

Ea şi-a găsit de astădată rezonanţă în reprezentanţi cari sunt hotărâţi s'o traducă în faptă.

Nedeprişi să măsurăm evoluţia marilor intruchipări istorice cu metrul, nu vom găsi întârziată hotărârea de contopire a celor două partide şi nu vom aprecia importanţa şi necesitatea ei după entuziasmul de moment al celor chemaţi să-i dea consfinţirea.

Actele mari nu se desăvârşesc la lumina focului de paie ci la vatra vecinică caldă şi înţelegătoare a raţiunii.

*

Lovită în prerogativele ei, oligarhia noastră se ridică cu o înverşunare neaşteptată împotriva actului pe care cele două congrese sunt chemate să-l ratifice în Capitala ţării la 10 Octombrie.

Lavina suspiciunilor şi insultelor s'a deschis.

Milioanele de ţărani cari şi-au afirmat încrederea lor faţă de a este două partide, miile de meseriaşi şi negustori cari vor să închege, prin ele şi în această ţară românească o industrie şi un comerţ românesc, mi de intelectuali cari descind din sângele curat al acestei naţii şi cari vor să dea şi statului român faţă civilizată a Occidentului, sunt împuşcaţi cu noroi.

O clică al cărei ideal de ordine se întemeiază pe dictatură, pe arbitrar şi pe încălcarea legii, califică drept partide „demagogice” partidele naţional şi ţărănesc, cari urmăresc ordinea prin legalitate şi cari tind ca această ţară să fie condusă de reprezentanţii liber aleşi ai poporului.

O mână de bancheri, cari s'au îngrijit să aibă toate beneficiile pe cari le poate da tezaurul unui stat şi să înlăture dela ei orice sacrificii pentru binele public, timbrează drept elemente de dezordine pe oamenii cari au stat decenii de-a rândul în primele linii în lupta contra duşmanului de altădată şi pe cari conştiinţa populară i-a consacrat drept cele mai reprezentative figuri ale ţării.

S'aceiaşi oameni, cari pretind că sunt inspiratorii sufragiului universal şi bat joc de „masele”, cari în războiul mondial au dat cea mai strălucită pildă de disciplină, de dragoste de ţară şi de ordine.

Orbiţi de patimi ei sunt această naţie românească drept o ceată de culi, cari trebuiesc puşi în afara oricărui drepturi cetăţeneşti.

Şi'n acest cor barbar se grăbesc să se încadreze şi câţiva anenimi inconştienţi, cari visează să înlăture ce n'am avut şi să pună în locul parlamentarismului mereu batjocurit, dictatura lor „corperativă”.

*

Dar dacă această precipitată ofensivă a unor oameni, cari îşi tem prerogativele guvernării ne lasă reci, nu putem să regretăm în destul pe cei cari se despart de noi şi mai ales pe aceia, a căror devotaţi ucenici am fost o viaţă întreagă. Ei ar fi continuat să fie şi mai departe pentru noi dascăli înţelepţi şi ascultaţi. Cele două partide fuzionate niciodată n'ar fi refuzat, căci nu s'ar fi putut dispensa de luminile lor.

Alături însă de aceste figuri, cari vor continua să fie, orice s'ar întâmpla, dungi luminoase dealungul vieţii acestui neam, nu vom putea însă să înşirăm pe peregrinii mari ori mici, cari în afară de ambiţiile personale şi râvna de a parveni nu au altceva şi cari tocmai din această cauză peregrinează cu uşurinţă dintr'o grupare politică în alta.

Fuziunea însă se va face. Deastădată n'o vor putea împiedeca nici duşmanii, nici prietenii celor două partide, căci o impune peste capetele noastre voinţa naţiunii. Şi organismul politic care se va înlăptui la 10 Octombrie 1926 va fi o formidabilă forţă politică, va fi însoş naţia românească organizată, hotărâtă şi volonică de a lua în curând conducerea ţării.

Şi vom avea atunci ordine întemeiată pe lege, dreptate faţă de toţi şi prosperare în economia ţării, căci vom găsi şi în ţară şi peste hotare sprijinul de care guvernele de până acum au fost lipsite.

Actul dela 10 Octombrie va fi un act istoric. El înseamnă începutul unei perioade de regenerare a ţării româneşti şi de completă unificare sufletăscă a fiilor acestei naţii.

V. Niţescu.

Deschiderea expoziţiei şi târgului volant

În prezenţa unui mare număr de fruntaşi ai vieţii industriale şi comerciale din oraşul şi judeţul Braşov s'a deschis ieri la amiază în sala „Gewerbeverein” expoziţia şi târgul volant al produselor noastre naţionale. În asistenţă am remarcat pe prefectul judeţului dr. I. Lajcu, primarul delegat E. Socaci, comandantul pieţii colonel Popovici, delegaţii Uniunii Camerelor de comerţ din Bucureşti dnii secretar Botez şi director Georgescu, preşedintele Camerei de comerţ Schreiber, preşedintele Uniunii industriştilor, grupa Braşov, Scherg etc. etc.

Discursul preşedintelui Camerei de comerţ

Expoziţia a fost deschisă de către preşedintele Camerei de comerţ şi industrie din Braşov, dl Schreiber, care a rostit următorul discurs, des aplaudat de asistenţă :

Domnilor,

Din cauza împlinirii preşedintelui Uniunii Camerelor de Comerţ şi de Industrie, a domnului dr. Stefan Cereşez, mi-a venit mie onoarea de a deschide aici în Braşov prima expoziţie volantă română, care s'a jucat drumul la noi dela Gafaj peste Chişinău şi Cernăuţi. A fost o idee deosebit de fericită a Uniunii Camerelor de Comerţ şi de Industrie, de a transplanta şi în România instituţia expoziţiilor volante, cari în statele vestice sunt introduse de mulţi ani şi au corespuns cu totul aşteptărilor. Care este scopul acestei expoziţii volante? Spre deosebire de celelalte expoziţii şi târguri de mostre obţinute, a căror cercetare este împreună pentru cel interesat cu pierdere mare de timp şi cu spese considerabile, expoziţia volantă cercetează ea însăşi pe interese, pentru a oferi în prima linie comerţului şi industriei, meseriaşului şi pu-

garului din centrele mari şi mai importante comerciale şi industriale, dar tot aşa şi marelui publicităţii, consumatorului, într-o formă succintă, lasă totuşi într-un mod clar, un tablou şi o perspectivă asupra ceea ce produce industria ţării şi meseriile indigene, în cari produse suntem independenţi de străinătate, sau putem deveni independenţi într-un viitor apropiat. O astfel de perspectivă, o astfel de orientare a fost o necesitate imperioasă tocmai în patria noastră, care în urma războiului mondial a ajuns la o sporire teritorială extraordinară de mare. Căci până acum ţinuturile alpine ale patriei noastre erau prea puţin orientate asupra ceea ce produce industria Vechiului Regat, şi invers comerţul şi industriaşul Vechiului Regat nu avea până acum o cunoştinţă precisă despre ceea ce se poate afla ca produse industriale în ţinuturile alpine. În afară de aceasta a răsunat în ultimii ani, atât în Vechiul Regat, cât şi în ţinuturile alpine, un întreg şir de ramuri industriale, cari până acum nu erau reprezentate în România, ale căror produse merită totuşi să fie cunoscute în toată ţara.

Expoziţia volantă trebuie însă în acelaşi timp să educe marea publicitate, nu numai de a cunoaşte produsele indigene, ci şi să le prefăcască şi să le prefăcă de produse egale în valoare ale străinătăţii. Căci, onoreţi domni, vă veţi putea convinge în această expoziţie volantă, că multe mărfuri produse în interior nu au a se teme absolut de loc de comparaţie cu produsele străine şi că într'adevăr este şugubă, că se scurg cauzi în străinătate sume importante de bani pentru mărfuri străine, numai din singurul motiv, că „mărfurile străine” se bucură la noi de mai multă consideraţie decât produsele industriei indigene. Dar la această expoziţie veţi mai câştiga şi convingerea, că industriaşul şi negustorul român — cease din durere se mai întâmplă şi astăzi des — nu are nevoie să provadă produse industriale indigene cu etichete în limbi străine, pentru a putea vinde mai uşor sub un drapel străin mărfurile produse în ţară şi pentru a putea obţine pentru ele un preţ mai mare, ci că din contră ar trebui să fie o onoare şi o datorie pentru orice comerciant român, de o lăuda şi recomanda clienţilor săi în primul rând mărfurile indigene ca produse naţionale.

Căci pentru a vindeca pagubele şi rănile de tot felul, de cari încă suferă întreaga noastră economie naţională ca urmare a războiului mondial, şi pentru a putea aduce mai ales valuta noastră la stabilizarea atât de mult dorită de către orice comerciant şi industriaş, trebuie ca politica economică a guvernului, dar trebuie mai ales ea însăşi a comerţului şi industriei române să fie îndreptată în acest sens, să sprijinească şi promoveze industria

Organizarea creditului țărănesc

de Dr. Victor Jinga.

III.

Pretutindeni — spune Schmolier referindu-se la creditele funciare, — statutele, practica administrativă sau legea determinau limita acreditabilității pământurilor, deci porțiunea valorii lor, până la concurența careia pot să împrumute băncile și modul de a determina această valoare: în general această limită merge de la jumătate până la două treimi din valoare, administrații bancare puțin rigide și-au să aplice moduri de estimare cu cari, deși lăsați aparență de a observa această limită, dedeau împrumuturi mult peste valoarea comună a obiectului. O bună organizare a estimatorilor prin estimatori sau oficii de estimare pricepute și inaccesibile corupției, e una din condițiile principale pentru seriozitatea operațiunilor instituțiilor de credit funciar. În regularea funcționării băncilor ipotecare, punctul, poate, care prezintă cele mai mari greutăți, e acela care privește limitarea activității lor cât privește afacerile bancare ordinare și de alt gen. Banca ipotecară nu trebuie să facă afacerile băncilor de emisiune, ale celor de depozite, ale băncilor de efecte, intrucât făcând asemenea operațiuni s'ar găsi în coliziuni periculoase și și-ar compromite solvabilitatea, de acela, de obicei, ea nu trebuie să emită bilete, nici să primească depozite cu interese sau numai în mică măsură, după cum ea nu trebuie să cumpere cambii sau efecte decât dacă nu poate întrebunța altfel de mijloace de cari dispune într'un anumit moment.

Evoluțiunea creditului funciar sumar, poate fi mai scurt expusă în întregul complex astfel: în cursul secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale acestuia, în urma dezvoltării crescânde a creditului ipotecar și a creditului exercitat de institute, orice proprietate funciară și imobiliară, în tot mai mare măsură depinde de creditori, dar această dependență, din personală, se convertește în una impersonală, instituțională, dominată de puncte de vedere economico-sociale și de interes public, și aceasta intrucât creditorii sunt tot mai mult băncile și corporațiunile publice. Evoluția în acest sens va fi mereu în continuare și consecințele acestui fapt abia se pot prevedea. Și în această privință se afirmă o tot mai mare socializare a vieții noastre economice.

Rostul capital al creditului funciar dela noi, după reforma proprietății, ar fi de a pune la dispoziția micului proprietar capitalul necesar amenajării țării colonistului, tot pe termen lung, banii necesari înghesbării gospodăriei; de altă parte s'ar înlesni proletariatul rural, rămas tot fără pământ și după reformă, ridicarea la miza proprietate, lucru ce nu se poate face decât prin credit, adică împrumutându-i capitalul necesar pentru cumpărarea și amenajarea pământului.

Iuzia eficientă a cotelor de amortisment a produs o primă decepție în România, când împrumutul dela 1864, nepunând să continue cu plata cotelor reprezentând părți din prețului pământului primit, statul și-a luat în 1874 asupra sa restul din debitați țărăniști.

Munca însă nerăzboinică a țărănilor agricultor, streină de aportul ei poate aduce șirile ameliorării terenurilor și deci măritii productivității, lipsa de ocupație în timpul anotimpului terni, luni numai de consum, climatul capricios continental cu mari excese în umezeală și în uscăciună, firesc fatalitate a țărănilor noștri, — sunt tot atâtea

cauze cari nu permit alcătuirea unui buget al gospodăriei, ai cărui excedent anual constant să permită achitarea părților din capitalul împrumutat; cota de amortisment și impozitele ar absoarbe întregul venit al unei familii.

Între apăsările economiei Gide, în cursul citat, la pag. 650, asupra eficientității și rezultatului acestui fel de credit:

„S'a spus adesea de credit că susține pe proprietar ca tunie pe spânzura. Cu toată brutalitatea, acest proverb nu e prea exagerat, afară de cazul când împrumutul este un mare bogătaş, sau o mare societate.

„Dacă s'ar pune la cântar proprietarii din toate țările, cari au fost ruinați de către împrumutul ipotecar, față de proprietarii îmbogății cu ajutorul lui, acești fel de credit ar apărea într'o lumină odioasă, care ar pleda mai mult pentru desființare. Mai eu seamă în țările cu o populație ignoranță și neprevăzătoare — cum sunt țările de la Dunăre, Rusia și Algeria, — împrumutul ipotecar țese ravagii incalculabile.”

Între dilema în care sunt pușe societățile menite a sprijini ridicarea la miza proprietate a prolețariatului agriculturii sau a sprijini intensificând producția agricolă; deoparte absoluta nevoie de a acorda pe termen lung credite funciare, de altă parte riscul mare la care se expun prin nesiguranța încașării amortismentelor și greutatea pieririi la surse asupra valorii schimbătoare a obiectului garanției. Am văzut că instituțiile de credit funciar publice au dat în anumite țări rezultate remarcabile, aproape pretutindeni însă instituțiile private, fie că au avut în vedere exclusiv operațiuni de asemenea fel din lipsa de organizare completă a administrației creditului, sau amănunțite cu așteptarea de operațiuni financiare, s'au îndepărtat de adevărata miză. Problema creditului funciar rural devine mai complicată în timpul de față prin nesiguranța și deosebita variație a măsurilor cari îndrumază și guvernează economia creditului, prin criza de capitaluri monetare greu imobilizabile în asemenea operațiuni și prin subreda consecințe ce o au împrumutul asupra obligațiilor cu caracter permanente.

Asupra exercitării creditului funciar rural, trebuie să se îndrepteze mai mult atenția intrucât, alături de creditul agricol, servește în primul rând și exclusiv țărănilor țării e românească. Creditul acordat sătenilor români e un fapt național de ridicare economică și de emancipare față de sămătarii străini, indivizi sau societăți. E o problemă care cere colaborarea factorului tehnic și cel sentimental. Împreună așezii doi pot da țărănilor românești instrumentul puternic de care are mare nevoie.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau înainte.

ÎN CURÂND TANASE la Brașov

Locale

Farmacii de serviciu. În timpul dela 9—22 Octombrie vor face serviciu peste amiază, seaple și la Dumineci farmaciile: F. Stenzer la „Leu de aur” din str. Porții No. 21 și Căteanu la „Steaua” din str. Lungă 14.

Dr. Dr. Ioan Lemny, unicul traducător și interpret autorizat pentru limbile română, germană și maghiară, având dreptul să facă și **legalizări de traduceri**, taxele fiind mai mici ca ale notarilor publici, și-a mutat biroul în **Strada Porții No. 44**, în cancelaria dlui adv. Dr. Wittig.

Medicale. Dl. Docent Universitar **Dr. Liviu Câmpăna** medic șef al Spitalului Civil Brașov s'a mutat cu locuința în strada Aței No. 7 etajul I, unde dă și consultații de la ora 3—6 p. m. 708 1—7

AVIZ. Curs de buclărie franceză începe la 11 Octombrie 1926 l. Hellwig, în curtea Honterus No. 2 (Sala ucenicilor). Inscrierile se fac la Bodega Orghidan. 798 3—3

Măgămită. Dl. Constantin Moldovan notar public în Sft. Gheorghe, donează pentru masa stud. „Virgil Oaișiu” dela liceul A. Sagusa — la fondul decedatului D. Orghidan — suma de 300 Lei. Sincere măgămită. — **Directiunea.**

Atențiune!

N-au sosit cele mai noi și originale modele parisiene și vieneze, pentru toamnă și iarnă de:

Paltoane blănite, de piele, de postav, haine și Paltoane de copil.

Dela cele mai simple până la cele mai fine.

Fenyvesi și Samuel
cel mai mare magazin de haine femeștii din România.
781 4—10

CINEMA APOLLO

Duminecă, Luni, Marți în 10—11—12 Octombrie va rula marile film al sezonului

Păcătuții
sau
Omul vesel cu inima însângerată

Interpretat de Mihail Varconyi și Maria Corda.

13 Octombrie

Va rula cea mai nouă creațiune în tehnica filmelor

L'INHUMAINE
sau
Înima de piatră

Cel mai nou și cel mai mare film al timpului. În rolul principal: Jacques Catalaine cunoscut din filmul Königsmark și Fât frumos, și Georgette Leblanc.

Cu adâncă durere anunțăm prietenilor perderea iubitelui nostru set, tată, soț și moș

ANDREI LIESS sen.
restaurator

în etate de 55 ani, încetat din viață după o lungă și grea suferință Joi, în 7 l. c. la ora 8 1/2 seara.

Inermăntarea va avea loc astăzi Sâmbătă 9 Octombrie, ora 4 p. m. în Cimitirul Bisericeii ev. Sft. Martin din Brașovul vechiu.

BRAȘOV, 8 Octombrie 1926.

Jainica Familie.

Mica publicitate

LIBRĂRIA „CULTURA ROMANEASCĂ”
STR. PRINZIPELE CAROL 7., BRAȘOV.

Complect asortată, oferă mărfuri de papetărie, de cea mai bună calitate și tot felul de cărți didactice și literare, din cele mai repute, cu prețurile cele mai convenabile.
724 11—50 **Administrația.**

Se cauta buclăreasă bună, fără bărbat, cu 1 Octombrie a. c. A se adresa la atelierul cfr. din Gara Brașov. 800 2—2

De vânzare din mână liberă o casă constituitoare din 6 încăperi, privată, grădina cea 500 m. □ cu ește la promenada de sub Tâmpa. Informațiunile Str. Curmăturii 52 a) la proprietar. 791 2—2

Aușuț

Se cauta un bun buclăreț sau buclăreasă pentru popota of. P. T. T. Brașov. Locuință, încălzit și luminat la oficiu. Doritorii se vor adresa dlui S. Năstărescu Of. Brașov. 790 4 3

Se pieptena lăud și se curățenă vală din plăpumi uzate. Str. Lungă No. 225. 804 2—3

Deschidere de prăvălie

Aven onoare a aduce la cunoștință onor. clientele, că în 4 Octombrie vom deschide **magazinul nostru de haine de Dame** în Brașov, Str. Porții No. 11.

Mare depozit de cele mai noi modele pentru toamnă și iarnă, de:

Paltoane blănite, de piele, de postav.
Costume, haine, paltoane de copii etc.

Vom aduce pe piață articole de primul rang atât ca calitate cât și ca exterior.

Asigurăm Onor. clientelă de **serviciu prompt și prețuri solide** precum și de faptul că în magazinul nostru va fi totdeauna pe deplin satisfăcută.

Cu deosebită stimă
„Nouveanté de Paris”

780 4—10

De închiriat două odăi mobilate sau nemobilate, eventual cu bucătărie. Str. de Mijloc 114. 807 1—1

Soc. an. caută prt. corespondență română, maghiară, vorbind și germana, un absolvent al academiei — sau școlii — de comerț, pentru intermediară angajare. Etate până 26 ani. Ofertele se vor adresa la administrația ziarului sub „firma mondială”. 802 1—1

Administrația Financiară Brașov.

Conform art. 115 din legea Contribuțiilor Directe, — la 1 Octombrie devenind exigibile și sumele înscrise în roluri pe trimestrul ultim al anului curent, toți contribuabilii sunt rugați a-și achita sumele cu cari datororesc Statului; contrar vor fi urmăriți conform legii speciale de percepere și urmărirea a veniturilor publice.

Conform art. 22 din această lege specială:
Administrațiile publice și **toți acei cari datoresc ori ce sume unei persoane din chiri, salarii lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cupoane, jeloane, indemnizații de ori ce fel, au obligațiunea a pretinde creditorilor lor dovada de plata contribuțiilor directe și în caz când, nu li se va dovedi plata impozitului la curent, sunt în drept a reține și a depune sumele datorite până la justificarea plății.**
În caz contrariu vor putea fi urmăriți la plata sumelor plătite fără observarea acestei dispozițiuni.
p. Administrator financiar,
Florea,
Șeful serviciului,
I. Bonea,
805 1—1

Cum și răspândiți:
„Gazeta Transilvaniei”

